

Richard Seymour

Hur den syriska revolutionen gick vilse

Från *These Times*, 27/9-2013

Med oppositionen i söndring, finns det fortfarande hopp om en Syrisk vår?

”Det förefaller i dagens läge ytterst osannolikt att revolutionen kommer att lyckas. Det var aldrig varit enkelt, och kommer inte att bli enkelt att bryta regimen bas, och om det inte hänt tidigare under kampen, är det än mindre troligt att det händer nu.”

Syriens tragedi trotsar all förståelse. Nyligen beskrev aktivisten och Emerson College professorn Yasser Munif sitt besök i norra delen av landet:

Folk bygger upp institutioner på nytt, de sköter sina städer efter att staten och regimen har fallit, och det är en mycket krävande uppgift eftersom det inte finns några resurser, det finns inga pengar och det förekommer ständigt attacker från regimen. De områden jag talar om i norr är befriade: det är inga strider på marken, men det är ständiga flyngrepp och missiler avfyras mot städerna.

Så folk hittar på kreativa lösningar: de skapar politiska institutioner. Det finns lokala råd i alla dessa städer och de träffas varje vecka. De diskuterar allt i staden och försöker lösa sina problem.

Hela intervjun med Munif – [Den syriska revolutionen från insidan och vad vänstern måste göra](#) – finns på marxistarkivet.

Men ingen god revolution går ostraffad.

Den begynnande revolutionen mot Assad-regimen har straffats på alla tänkbara sätt.

Den har bombarderats från luften, med missiler susande genom befriade områden.

Den har skjutits i stycken från marken, av regeringstrogna styrkor.

Den har plågats av giftgasmoln, som orsakar att offer att dör långsamt och hjälplöst när deras kroppar blir förlamade och andningen stängs av.

Den har fått begrava tiotusentals kroppar. FN-rapporten konstaterar att mer än 100.000 dödat i ett krig som krävt stora blodoffer på alla sidor. Det syriska observatoriet för mänskliga rättigheter lämnar liknande siffror: 21.850 på rebellsidan, 40.146 civila och 45.000 på regimen sida.

Detta är en sorglig situation för en revolutionär rörelse som växte fram ur det berusande löftet om en Arabisk vår. Den syriska revolutionen började som en av en rad demokratiska uppror

över hela Mellanöstern och Nordafrika i början av 2011. Protesterna började i den syriska staden Daraa, efter gripandet och tortyren av ungdomar som skrivit graffiti mot regimen, och eskalerade till landsomfattande demonstrationer efter att regimens styrkor dödade flera personer.

Förtrycket var regimens standardreaktion, men allteftersom protesterna spred sig, utformade regeringen en mer komplex strategi. Den fortsatte att undertrycka upproret, men erbjöd samtidigt reformer, som att ta bort niqab-förbudet, och avskaffa det lagstadgade ”undantagstillståndet”, vilket var ett viktigt krav för de protesterande. Ändå krävde oppositionen vid denna punkt en betydligt mer genomgripande demokratisk förändring, än vad regimen kunde leverera. De fortsatta protesterna ledde till ett direkt militärt svar från regimen, som börjar med utplaceringen av den syriska armén i Daraa den 25 april 2011.

Upproret tvingades, från denna stund, att utveckla en väpnad gren. Men det skedde besvärande långsamt och i en oordnad takt, med dåligt beväpnade lokala miliser som bas. Slutligen, i slutet av juli 2011, utropade en grupp officerare som hade hoppat av från de väpnade styrkorna bildandet av den Fria Syriska Armén, som en väpnad paraplyorganisation för oppositionen. I praktiken har dock den väpnade oppositionen förblivit fragmenterad och politiskt osammanhängande. Det framväxande ledarskapet förblev distanserat, bortkopplat från gräsrotterna. Det är detta som skapat utrymmen där relativt marginella sekteristiska jihad-grupper kunnat få fotfäste, och i vilka regionala stormakter kunde börja leta efter lokala ”filialer”.

Upproret har därefter långsamt strypts i ett nät av klient-relationer. Ursprungligen obehäpnat och hjälplöst inför Assads styrkor, och beroende av sina relationer till Turkiet, Qatar, Saudiarabien och Frankrike – vem helst som kunde erbjuda motkraft eller vapen – har situationen gett näring till något som liknar en kontrarevolution inom revolutionen, sekteristiska jihadister som Al Nusra (missvisande benämnt ”Al Qaida”) som tagit över befriade städer och fängslat oppositionsaktivister. Bildandet av en ny oppositionsgrupp, som samlade elva islamistiska grupper i opposition till oppositionskoalitionen, indikerar att jihadisterna vinner mark. Det är anmärkningsvärt att denna allians inte bara omfattar de existerande islamistiska grupperna, utan också delar av den Fria syriska armén.

Det är en revolution, men den går mot nederlag. Det påstås ibland att revolutionens största svårighet har varit brist på vapen i förhållande till regimens överväldigande militära styrka. Om bara revolutionen vore beväpnad med något annat än ett fåtal saudiska eller qatariska leveranser av ärtbössor! Det är en fin tanke, men är redan inaktuell. Det har tagit lite tid och några desperata förhandlingar, men vapen från USA levereras faktiskt till den syriska oppositionen. Frankrike har varit inblandat i utbildning av oppositionskämpar, och USA har tränat ett mer begränsat antal FSA-soldater i Jordanien. Vapenleveranserna består för tillfället i huvudsak av ”lätta” vapen som t ex kulsprutor, men utgörs också av mer sofistikerad ”icke-dödlig” utrustning, för att bedöma väderlek och samordna offensiver.

I dagsläget finns långt mer som håller tillbaka revolutionen än bristen på vapen. Även om det inte lämpar sig att peka finger mot människor som kämpar för sina liv och politisk frihet, är det viktigt att nyktert erkänna gränserna för den revolutionära processen i Syrien.

Men först, ur ett analytiskt perspektiv är det viktigt att inte se regimen som ett fast block. Det existerar ingen ”regim” i vanlig enkel mening. Som med alla tillstånd/konflikter, existerar bara en uppsättning relationer mellan olika institutioner och krafter som verkar i och genom dem. Det finns olika intressen och konflikter, ja, ett faktum som kan bidra till att förklara hur en attack med kemiska vapen begicks mot civila, medan FN:s vapeninspektörer var i landet. Hade revolutionen lyckats vinna över en betydande del av regimens bas, är det mycket troligt att fler regimstyrkor skulle ha deserterat än vad faktiskt blev fallet, och den militära situa-

tionen skulle ha varit avgjort annorlunda. Politik är den dominerande faktorn här, militära konsekvenser följer efter.

En betydande faktor som motverkats revolutionens spridning är det faktum att oppositionen har varit så hopplöst splittrad under denna kamp. Grundandet av Syriska nationella koalitionen av revolutions- och motståndsstyrkor (som representerar en sammanslagning av alla de stora islamistiska och sekulära styrkorna, och som inkorporerar den Fria syriska armén [FSA] och de lokala samordningskommittéerna), kunde ha övervunnit detta hinder. Likaså skulle bildandet av ett högsta gemensamt militärt kommando ha kunnat motverka uppdelningen mellan de stridande styrkorna. I samarbete skulle dessa två organisationer ha kunnat utgöra grunden för en post-Assad regering och en säkerhetsstyrka. I praktiken finns det mycket lite samordning eller politisk federation mellan de krafter som kämpar på marken. Befälsstrukturer har förbättrats, men är fortfarande otydliga. De olika finansieringskällorna och vapenleverantörerna hämmar också enigheten. Ledningen i det Nationella Rådet fördelas mellan klienter för olika oljeproducerande regimer runt Persiska viken.

Den sekterism som är inbyggd i den syriska staten har också underminerat förutsättningarna för enighet. Trupperna, underrättelsetjänsten och polisagenterna som arbetar för regimen är till övervägande delen alawiter. De demonstranter som Assad började mörda var i huvudsak sunni, och hans svar på upproret har varit att karaktärisera det som ett sunni-fundamentalistiskt angrepp på den alawitiska minoriteten. Detta inte bara svartmålad oppositionen, utan har också knutit ödet för religiösa minoriteter – framför allt alawiter – till regimen öde. Den giftiga blandningen av våldsamt förtryck och underblåsandet av sekterismen har eskalerats med utplaceringen av shabiha (regeringstroga miliser klädda i civila kläder), som har genomfört några av de värsta grymheterna. Det vore nedlåtande att påstå att sekterism inom oppositionen är bara en återspeglning av regimen agerande. Men regimen ”söndra och härskas”-strategi har verkligen underblåst spridningen av befintlig sekterism och bidrar till att förklara – i tandem med de uppenbara svagheterna i den bevarade sekulära oppositionen – hur organiserade sekteristiska krafter hamnat i oppositionens förgrund.

En noterbar brytningsfråga inom revolutionen är just frågan om USA-imperialismen. Det har länge stått klart att de dominerande oppositionella krafterna önskade ett militärt ingripande som skulle tippa över maktbalansen till deras favör. USA, i sin reaktion på sarin-attacken i en Damaskus-förort, hotade nyligen med ett militärt ingripande, och, trots den uppenbara oviljan hos allierade att delta i ett fullständigt bombanfall, började Obama expandera den amerikanska flottans närvaro i Medelhavet som förberedelse för en attack. Den logiska grunden för attacken – som till synes har uppskjutits på obestämd tid i avvaktan på resultatet av amerikansk-ryska förhandlingar – var att ”bestraffa” för användningen av kemiska vapen: ett mer meningslöst argument för krig har sällan erbjudits. ”Bestraffning” i detta sammanhang är oerhört oklart vad det skulle innebära: allt från att krossa ett fönster och förstöra några militära installationer till fullskalig invasion. Hur mycket ”bestraffning” är tillräcklig ”bestraffning”? Vad kan uppnås med detta som inte kan uppnås genom de vanliga toppförhandlingarna? I vart fall är den syriska oppositionen delad, med jihad-grupperna som positionerar sig som de mest förhårdade anti-imperialisterna. Fullskalig krigföring har brutit ut i de områden befriade från statlig kontroll mellan FSA-bataljoner och jihadisterna, vilka i sin tur för en militär kamp sinsemellan.

Denna rasande kamp har blivit allt mer invalidiserande och gett salafistiska jihad-grupper en oproportionerlig roll i den väpnade kampen. Trots vissa alarmerande rapporter som tenderar att slå samman salafistiska kämpar med ”islamister” i sin helhet, är just dessa islamistiska grupper – som praktiserar en bokstavlig och puritansk version av islam – troligen en minoritet av det totala antalet kämpar. Men salafister är ändå bättre organiserade, enligt FN-kommissio-

nens rapport, har deltagit i varje större militär operation av oppositionen och har lett ett antal av dem. Enligt *Foreign Policy*:

”Jihadister utgör fortfarande rebellernas mest dödliga vapen. Jihadistiska självmordsattacker har varit ansvariga för några av de viktigaste strategiska framgångarna nyligen: Rebellgrupper belägrade Mennaghs militära flygbas i Aleppo i mer än ett år, till exempel, men kunde inte inta den – förrän [jihadist-gruppen] ISIS sände sina självmordsbombare den 5 augusti. Samma sak hände vid Hamidiyas militära komplex i den norra provinsen Idlib förra månaden.”

”Salafister” med oproportionerlig roll förvärrar sekterismen, undertrycker oppositionell aktivism, och fördröjer utvecklingen av revolutionen.

Det förefaller i dagens läge ytterst osannolikt att revolutionen kommer att lyckas. Det var aldrig varit enkelt, och kommer inte att bli enkelt att bryta regimens bas, och om det inte har hänt tidigare under kampen, är det än mindre troligt att det händer nu. Den sekteristiska dynamik som statsmakten gjort så mycket för att odla har i en återkopplingseffekt konsoliderat enigheten och beslutsamheten hos regeringstroagna soldater. Det verkar inte finnas några bra utfall. Den syriska oppositionen kan tvingas att välja mellan år av ett rättfärdigt krig mot en regim som urartar vidare in i inbördeskrig och sekteristiska mord inom ett tredelat Syrien, eller en orättvis fred, troligen framförhandlad mellan USA och Ryssland lika mycket som mellan oppositionen och den syriska makten. Bara syrier kan göra det valet, andra är lyckligt lottade att inte behöva välja.

Om författaren

Richard Seymour är författare till *The Liberal Defence of Murder, American Insurgents and the upcoming Unhitched: The Trial of Christopher Hitchens*. Han forskar för doktorsexamen vid London School of Economics.

Översättning: *Stig Eriksson*